

N:o 80.

Ank. Riksd. till Kansli den 9 Maj 1876, kl. 3 e. m.

Utlåtande, angående Riksgäldskontorets upplåning under den närmare framtiden.

(R. A.)

De nu kända utgifter, hvilka under tiden från och med år 1877 till och med år 1881 dels till följd af fattade beslut eller ingångna förbindelser redan åligga Riksgäldskontoret och dels antagligen komma att till utgående från detta verk anvisas och hvilka äro af den beskaffenhet att, med fortsatt noggrant iakttagande af de i detta afseende städse af Riksdagen följda grundsatser, medel till desamma böra genom upplåning anskaffas, utgöras af följande:

betalning af den under åren 1877—1879 förfallande andel af 1869 års, för bestridande af beviljade anslag till statens jernvägsbyggnader upptagna tillfälliga lån, som, med afseende å dåvarande penningeförhållanden, ansågs böra ställas på kort tid för att sedermera till ett längre lån konverteras	kronor	3,000,000: —
de under denna riksdag på Riksgäldskontoret anvisade anslag <i>dels</i> till statens jernvägars byggande och utveckling	„	9,942,000: —
deraf dock redan under innevarande år kunna komma att lyftas 1,500,000 kronor, och <i>dels</i> till enskilda jernvägsanläggningars understödjande	„	10,000,000: —
samt de belopp, hvilka enligt den vid 1874 års riksmöte af Kongl. Maj:t framlagda och af Riksdagen gillade plan för fullföljande af statens jernvägsbygg-		

 Transport kronor 22,942,000: —

	Transport kronor 22,942,000: —
nader under tiden till och med år 1880 skulle un-	
der åren 1878—1880 till jernvägsbyggnader användas	„ 18,000,000: —
	Summa kronor 40,942,000: —

Under antagande, att Riksdagen fortfarande ej finner skäl medgifva någon försäljning af obligationer till 1870 års fem procent lån, finnas, förutom Riksgäldskontorets vid innevarande års slut blifvande behållning och en mindre återstod af 1872 års lån, motsvarande ett effektivt värde af omkring 2,000,000 kronor, för bestridande af förenämnda utgifter att tillgå: den återstående andel af 1875 års fyra och en half procent lån, om hvars öfvertagande aftal ännu ej blifvit träffadt, utgörande nominelt 36,000,000 riksmark.

Huru stort belopp, som ovilkorligen måste af Riksgäldskontoret upplånas, för bestridande af den del utaf förenämnda utgifter, som belöper på statsregleringen för år 1877, kommer Utskottet att framvisa i finansbetänkandet och den förslagsberäkning öfver Riksgäldskontorets inkomster och utgifter till 1877 års slut, som i sammanhang dermed skall uppgöras. Emellertid kan det ej vara fördelaktigt, hvarken att inskränka det bemyndigande till upplåning, Riksdagen kommer att meddela Fullmäktige, till det belopp, som för tiden till 1877 års slut erfordras, eller att för behofvets fyllande hänvisa Fullmäktige endast till de obligationer i riksdaler riksmünt och tyska riksmark, om hvilkas utfärdande beslut redan blifvit fattadt.

Det skulle nemligen vara att allt för menligt inverka på möjligheten att upptaga ett lån på så fördelaktiga vilkor som penningemarknaden medgifver, om Fullmäktige, förutom den mindre posten af osålda 1872 års obligationer, ej hade att erbjuda andra obligationer än de i tyska riksmark förskrifna, under det måhända obligationer i något annat myntslag samtidigt skulle kunna vida gynsammare försäljas. Lämpligare torde vara att i afseende å såväl myntslag som tid och sätt för lånebeloppets ej mindre förskrifning än återbetalning lemna Fullmäktige fullkomligt fria händer, i öfverensstämmelse med hvad jemväl tillförene ofta skett, enär det lätteligen kan inträffa, att en detaljerad föreskrift i något af förberörda afseenden skulle kunna utgöra hinder för en eljest fördelaktig upplåning. Endast beträffande ett maximum af räntefoten torde en bestämmelse vara nödig, i hvilket afseende Utskottet anser böra föreskrifvas, att den ränta, som i de nya obligationerna skall förskrifvas, ej må öfverstiga fyra och en half procent.

Fullmäktige äro ock af förut ingångna förpligtelser helt och hållet oförhindrade att på bästa sätt begagna det vidsträckta bemyndigande, Ut-

skottet anser böra dem gifvas. För den utaf bankirhuset von Erlanger & Söhne med flere enligt kontrakt den 5 Juni 1875 öfvertagna andel, nominelt 20,250,000 riksmark, af 1875 års lån, benämnd "första emissionen," är särskild amortisationsplan upprättad, och i nämnda lånekontrakt (intaget å sid. 121—126 af 1875 års revisionsberättelse angående Riksgäldskontoret) hafva Fullmäktige i afseende å ytterligare obligationsförsäljning ej iklädt Riksgäldskontoret andra förpligtelser än att de, i § 14, förbundit sig att icke före 1876 års lagtima riksdags slut och i intet fall före den 15 Maj 1876 försälja ytterligare obligationer af 1875 års eller ett nytt fonderadt lån, om ett sådant skulle komma att uppläggas; hvarjemte Fullmäktige åtagit sig att, derest ytterligare försäljning af obligationer, tillhörande 1875 års lån, inom 1876 eller 1877 års lopp kunde ifrågakomma, härom då först underrätta låneöfvertagarne, hvilka, under en tid af fyra veckor från det de härom af Fullmäktige erhållit del, egde rätt att till en kurs af nittiosex (96) procent öfvertaga de obligationer, som sålunda komme att utsläppas.

Äfven lånesummans ovilkorliga inskränkning till det belopp, som för tiden till och med år 1877 komme att erfordras, anser Utskottet, på sätt ofvan antyddes, vara mindre välbetänkt. Sådana omständigheter kunna nemligen, i synnerhet på den större, utländska penningemarknaden, lätt tänkas inträffa, att ett låns något högre belopp skulle kunna medföra så mycket billigare vilkor, att dessa fullt motsvarade den ränteförlust i början, som kunde uppkomma genom indragning af ett större belopp än som genast komme att användas.

I sammanhang härmed anser Utskottet sig böra anföra, att Fullmäktige redan hos 1875 års Riksdags Stats-Utskott gjorde framställning om bemyndigande att, när omständigheterna dertill föranledde och då sådant med fördel för staten kunde ske, förstärka kapitalafbetalningarne å de af staten upptagna lån samt, för beredande af tillgång härtill, utfärda och utlemna obligationer, löpande med lägre ränta än den, hvarmed de obligationer blifvit förskrifna, som i utbyte mot de nya obligationerna komme att till Riksgäldskontoret återställas. Den sålunda ifrågasatta konverteringen anser Utskottet sig så mycket hellre nu kunna förordas, som genom densamma skulle Fullmäktige beredas en särdeles lämplig utväg att till fördel för staten använda belopp, hvilka Fullmäktige för billigare lånevilkors ernående föranlåtits upptaga utöfver det oundgängliga lånebehovet.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt och under förutsättning att det bemyndigande, Utskottet ansett sig böra föreslå Riksdagen att meddela Fullmäktige, ej kommer att af dem begagnas i vidsträcktare mån än som erfordras för ernående af motsvarande fördelar samt befrämjande af ett ändamålsenligt sätt för statens upplåning, hemställer Utskottet,

1:o) att Riksdagen måtte åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret uppdraga att — för beredande af tillgång till den under åren 1877—1879 förfallande betalning af obligationer tillhörande 1869 års lån, utbetalning af de utaf denna Riksdag på Riksgäldskontoret anvisade anslag till statens jernvägars byggande och utveckling samt af de belopp, som enligt den för 1871 års Riksdag framlagda plan skulle under åren 1878—1880 till statens jernvägsbyggnader användas, utbetalning af på Riksgäldskontoret likaledes utaf innevarande Riksdag anvisade statsbidrag till enskilda jernvägar samt konvertering, när omständigheterna dertill föranleda och då sådant med fördel för staten kan ske, af äldre statslån — på sätt och till de belopp Fullmäktige finna lämpligt, dock ej utöfver hvad som till förenämnda utgifter åtgår, försälja eller träffa aftal om blifvande försäljning af vare sig återstående osålda obligationer af 1872 års statslån, eller återstående obligationer af 1875 års i tyska riksmark förskrifna statslån, eller nya, i annat myntslag och med högst fyra och en half procent ränta förskrifna obligationer eller partialförbindelser, dem Fullmäktige ega utfärda; och skola Fullmäktige i öfrigt vid upplåningen tillvägagå på sätt de finna lämpligast och bäst befrämja statens fördel; kommande någon försäljning af 1870 års fem procent obligationer icke att ega rum förr än Riksdagen om sådan försäljning förordnar.

Vidare hemställer Utskottet,

2:o) att Riksdagen måtte åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret uppdraga att, för den händelse nya obligationer komma att af Riksgäldskontoret utfärdas, underställa Kongl. Maj:ts nådiga fastställelse de beslut, som rörande berörda nya upplåning kunna komma att fattas, med underdånig anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes å det nya lånet meddela sin garanti.

Stockholm den 9 Maj 1876.

På Stats-Utskottets vägnar:

CARL EKMAN.